

endast en nyengagerad: hr *Rydgren* (från elevskolan.) Följande artister komma att afgå från lyriska scenen: fröknarna *Wichmann* (till någon tysk scen), *Strandberg* (till Nya teatern) och *Öhrström* samt hrr *Bentzon-Gyllich*, *Henrikson* och *Sewön* (till Kristiania); från dramatiska scenen afgå fruarna *Söderman* (Aug. Södermans enka) och *Bruno* (till Helsingfors teater), fröknarna *Adamsén* (till Södra teatern) och *Emilie Lundberg*.

(N. D. A.)

Nordiska sångerskor i Paris. En tillfällig brefskrifvare meddelar oss från Paris följande: I den berömda sånglärarinnan madame *Marchesis* skola gafs förliden vecka en konsert, i hvilken eleverna i operaklassen uppträdde. Ej mindre än tolf olika unga sångerskor läto då höra sig, hvaribland en svenska, fröken *Adèle Fich*, som efter en grundlig utbildning uti madame *Marchesis* skola nu snart är färdig att debutera. Fröken *Fich* besitter en kontra-alt af ovanlig skönhet och behaglig timbre och skördade ett rättvist bifall för sitt charmanta föredrag af en aria ur *Linda af Donizetti*. Ej mindre var detta fallet med en annan skandinav, fröken *Anna Dons*, danska, hvilens präktiga, klangfulla stämma på ett förträffligt sätt gjorde sig gällande i juvelarian ur *Faust*; fröken *Dons* eger dessutom en för scenen särdeles anslående apparition.

Som bekant hafva tvänne andra, för Stockholmspubliken väl kända sångerskor, fröknarna *Ås* och *Sommelius*, studerat i *Ecole Marchesi* och hålla nu som bäst på att göra sin karriär i Italien.

Ännu en svenska, fröken *Lydia Wigert*, idkar studier för madame *Marchesi*, som om henne yttrat de bästa förhoppningar i anseende till hennes ovanligt sköna stämma och dramatiska begåfning.

(A. B.)

Åverkan å fornlemning.

I denna tidnings nummer för den 13 denes är under nämnda rubrik meddeladt, att riksantikvariens dels hos konungens befällningshafvande i Stockholms län anmält, att konsul *N. Persson* börjat företaga gräfningar i den s. k. svarta jorden på Björkö, dels ock anhållit om föreskrift, att gräfningarna skola tills vidare inställas. Konsul *Persson*, som funnit denna notis »så väl genom sin rubrik som sitt felaktiga innehåll ställa nämnda gräfningar i en falsk dager», har anhållit om införande af följande uppsats:

»Då det i Eder notis heter att jag »börjat företaga gräfningar i den s. k. svarta jorden på Björkö, såsom känt är, en af vårt lands allra viktigaste fornlemningar», antar jag, att det är Björkö, som Ni betecknat såsom en vigtig fornlemning och ej den s. k. svarta jorden på ön.

Björkö har, såsom känt, tusentals ätthögar, hvilka redan under så många år och så stor allmän kostnad blifvit för statens räkning bearbetade, att det säkerligen ej kan falla någon euskill person in att göra ytterligare penninguppförfningar för att bringa i dagen deras dolda skatter. Också har jag ej någonsin hyst en tanke i denna riktning. Den s. k. svarta jorden åter utgör ingenting annat än vanlig åkerjord, som eges af privata personer, hvilka årligen låta gräfva, plöja, beså och skörda den samma. Svårigen lär den väl sålunda kunna få namn af fornlemning i vidsträcktare mån än hvilken annan jord som helst, och nog hafva väl denna jords egen en obestridlig rättighet att gräfva i den

det dryga bötesansvar af intill 500 kr. för en hvar, som med dylika gräfningar tager befattning utan dertill vederbörligen utverkadt tillstånd, förklarade de slutligen, att de insågo det de blifvit missledde, och upphörde derefter genast med allt arbete. De påträffade fornsakerna, som utgjordes af diverse prydnader, ringar och redskap af bernsten, metall och sten, allt förvaradt i två mindre packlådor, blefvo derefter af kronofogden tagna i förvar och medfördes till Stockholm.

Dessutom voro tillvaratagne och upplagde vid ångbåtsbryggan på ön en mängd ben, utgörande omkring 100 skålp. Ytterligare börd i saken berättade ofvannämnde arbetsförmannen *J. Eriksson*, att han jemte öfriga arbetare hade en dagaflöning af 2 kr. pr man, att han ofta varit använd vid dylika gräfningar, samt att han mottagit bref från konsul *Persson* med tillkännagifvande, att han och öfrige arbetare endast hade att lyda konsulin och ej af någon låta skrämra sig från arbetet. Arbetet hade fortgått allt sedan den 3 i denna månad, och hade derunder två lika stora diken blifvit gräfdä förutom det som nu bearbetades. De öfriga arbetarne, som af *Eriksson* blifvit anmodade att deltaga i gräfningarna, hade ej något vidare att tillägga. Samtliga förstärkades nu att ej vidare fortsätta med gräfningarna. Hemmansegaren *Sivert Björklund* åtog sig att nogsamt efterse, att de vid ångbåtsbryggan upplagda benen ej förskingrades.

RÄTTEGÅNGS-ÄPÄNDEN.

Nitroglycerin-aktiebolaget contra Norrvikens sprängämnefabrik och vice versa. Uti detta här förut refererade mål afkunnades förliden onsdag vid afslutandet af årets lagtima sommarting med Sollentuna härad utslag, hvarigenom häradsrätten — som ansåg Norrvikens sprängämnefabrik vid beredning af nydynamit ej hafva gjort sig skyldig till intrång i det å nitroglycerin-aktiebolaget öfverlätna patentet å tillverkning af gelatinerad nitroglycerin, men deremot fann nydynamit vara en uppfinning af enahanda beskaffenhet med extra dynamit, hvilken uppfinning här i riket förut är patenterad — pröfvade rättvist bifalla nitroglycerin-aktiebolagets yrkande att patentet å nydynamit måtte upphävas, samt dömde aktiebolaget *Norrvikens sprängämnefabriks* 3:ne styrelseledamöter att böta hvar för sig 150 kr. samt att i rättegångskostnader gemensamt utgifva 1 000 kr.

Unga brottslingar. Sedan årets början hafva 67 personer i en ålder af 15—22 år af rådhusrätten dömts till straffarbete och fängelse för svårare brott. Af dessa voro 4 endast femton år gamla, 5 sexton, 7 sjutton, 11 aderton, 13 nitton, 8 tjugu, 7 tjuguet och 10 tjugutva år gamla.

Förfalskningsbrott. Med torsdagens fängstransport hitkom från Jönköping hemmansegaren, f. d. nämдемannen *N. Larsson* från Böларыd i Småland för att här ransakas för förfalskning af lånehandlingar. L., som äfven i riksbankens afdelningskontor i Göteborg belånat en falsk revers å 600 kr., häktades just som han stod färdig att afvika till Amerika.

L. är den tredje hemmansegare, som på kort tid hitforslats af samma anledning. Han är 50 år gammal.

Rymmare. Till öfverståthållareembetet för vidare befordran till vederbörande regementen hafva sedan årets början 11 (mot 5 under samma tid i fjor) förrymda soldater förpassats från landsorten. Fyra af dessa voro afvikne från flottan, 3 från pontonierbataljonen, 2 från Svea artilleri, 1 från lifgardet till häst och 1 från Svea lifgarde.

Förfalskning. Från Vesterås skrives: Bokhållaren *A. Lundholm* från Barkarö gård utqvitterade den 12 sistlidne juni å Mälareprovinser-

stor och dygdig, lären qvinnan hvad storhet och dygd är».

Bildande konst.

I Theodor Blanchs konstutställning exponeras under 8 dagar en stor oljemålning af J. Chelmonsky, »Afton i Ukrän». Utställningen har dessutom blifvit ökad med följande: »Fliten», af J. Nisbeth; »Öfverfallet», af A. Kovalski.

Teater och musik.

Svenska kvartettsångarne gifva i afton med biträde af en utvald manskör jemte Andra gardets musikkår en konsert å Haselbacken. Programmet upptager, såsom af annonsen framgår, ett stort antal nummer, af hvilka flere äro dels sällan dels aldrig förut här hörda. Om ej väderleken lägger hinder i vägen, torde därför konserten komma att varda talrikt besökt.

Upsalastudenternas soiré i måndags afton i landstingssalen i Malmö omfattades, säger Sydsvenska Dagbladet, af publiken här med samma välvilliga intresse som kommit de unge männen till del öfverallt i landet på deras folklifsexpedition under sommaren. Salen hade icke beqvämligen kunnat rymma flera åskådare, och åskådarna hade icke gerna tydligare än de gjorde kunnat gifva till känna, att hvad som föregick på »scenen» beredde dem nöje. Särskildt väckte några af de drastiska bondvisorna, och af dem allra mest de småländska, mycket löje, hvarjemte ett par af folkdanserna heisades med ljudeligt bifall och måste gifvas da capo. De kraftiga applåderna framkallade för öfrigt ofta de uppträdande på nytt, och de voro då nästan alltid färdiga med ett litet extranummer, stundom de allra roligaste. Så var i synnerhet fallet med bygdemålsberättelserna, af hvilka en sådan der bit utom programmet på endast tre repliker samt ett stycke, benämndt »Elektriskt», åstadkommo stormande munterhet. Några af figurerna voro särdeles karakteristiska, såsom t. ex. den ene bondspelmanen (violoncellisten) i polsktrion. Hvad som dock i främsta rummet bidrog att rycka åskåda ren med och väcka hans sympati var den fläkt af friskhet och omedelbarhet, som genomgick hela denna föreställning, liksom alla likartade prestationer af den intelligenta ungdomen.

Den svarta jorden på Björkö.

Herr redaktör!

Vördsamt vägar jag anhålla, att Ni i Eder ärade tidning vill lemna plats för ytterligare några rader om de redan så mycket omskrifna senaste gräfningarna i »Svarta jorden» på Björkö.

Den rubrik: »Åverkan å fornlemning», under hvilken dessa gräfningar först omtalades, har jag ansett och anser fortfarande vara falsk och vilseledande, och torde till stöd härför få ur K. M.t.s nådiga förordning angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande anföras § 2, som lyder:

»Fasta fornlemningar äro: ättehögar och grafkullar från hednisk tid, af jord eller grus, stun-

föremål för laga beifran, början rättfärdiga sig i allmänna tidningar, innan saken ännu ens hunnit komma inför domstol». Bäste hr S.! Det är Eder ej obekant, att det varit tidningarna, som först omtalat dessa gräfningar och sålunda gjort dem till föremål för allmänhetens bedömande. Hvar bör då jag, var god upplys mig derom, om ej i samma tidningar och inför samma allmänhet, försvara berättigandet af dessa gräfningar? För öfrigt har jag nu nära tre veckor efter förbudets utfärdande mot gräfningarnas fortsättande för-gäfvos väntat kallelse till laga domstol, der jag skulle blifva i tillfälle försvara min rätt.

De frågor hr S. riktar till mig finner jag ej för dagen anledning besvara, helst frågans juridiska sida nu har för mig ett större intresse än den vetenskapliga, hvilken hr S. åter älskar att diskutera. Oförhindrad anser jag mig deremot vara att öppet tillstå anledningen till de af mig företagna gräfningarna. Jag hade fått kännedom om att i »svarta jorden» döljas rika lager af kreatursben, hvilkas värde, efter skedd profgräfning, kunde approximativt uppskattas till mellan 1 och 200 000 kronor. Bättre än att låta dessa ben »gagnlöst ligga i jordens gömma ansåg jag vara att omsätta dem i industriens tjänst. Skulle härvid händelsevis något fornynd göras, lände detta endast till statens fördel, ty svärligen lär riksdagen anslå medel till genomgräfvande af denna jord endast för spanande efter fornsaker, hvilka då skulle komma att stå staten dyrt.

Slutligen vill jag meddela, att, hvad de under gräfningarna funna fornsakerna beträffar, jag gifvit uttrycklig befallning till min arbetsförman att noggrant vårda dem, för att efter slutadt arbete med dem så förfära, som K. M.t.s nådiga förordning derom stadgar. I öfverensstämmelse härmed hafva också de gjorda fynden ej på något sätt hemlighållits.

Helsingborg den 28 juli 1883.

N. Persson.

RÄTTEGÅNGS-ÅPENDEN.

Följande effekter finnas att bese i Kgl. Poliskammarens Magasin:

Upphittadt:

- Aug. 1. 1 portmonnä, innehållande några öre.
- » 2. 1 nattsäck.
- » 2. 1 parasoll af bomullstyg.
- » 2. 1 armband.
- » 3. 1 skinnpung, innehållande två pantbevis och några öre.
- » 3. 1 betyg för drängen Lindström och ett pantbevis.
- » 3. 1 paraply af bomullstyg.
- » 4. 1 skinnpung, innehållande en mindre summa penningar.
- » 4. 1 paraply af bomullstyg.
- » 5. 1 portmonnä, innehållande en nyckel och en mindre summa penningar.
- » 6. 1 paraply af siden.
- » 6. 1 ritning.
- » 7. 1 nyckel.
- » 7. 1 kopparflaska.
- » 7. 1 betyg för drängen Bengtsson.
- » 7. 3 hvita näsdukar.
- » 8. 2 nycklar på ett band.

Tillvarataget:

- Aug. 2. 10 pantbevis.
- » 7. 1 parasoll af halvesiden, ett par handskar, en hvit näsduk och en rosett.
- » 7. 1 korg, en rutig skjorta, en natttröja, ett lintyg, en handduk, ett förkläde, tre halsdukar, två näsdukar, en krage, ett läs, en lampa och en bok.

En i Humlegården tillvaratagen omålad, hög stol kan af egaren återfås å Ladugårdslands polisvaktkontor.

Okänt lik. Tisdagen den 7 dennes kl. 1/2 10 f. m. påträffades liket af en mansperson flytande i Mälaren mellan jernvägsbron och vedskutorna vid Rödbodammen. Den döda kroppen, som antagligen länge legat i vattnet, hade undergått förvandling, så att någon närmare beskrifning derå ej kan meddelas, utom att den är af medelstorlek, iklädd svart vinteröfverrock, i hvars ena ficka fans en s. k. glasmästarediamant,

Pjörtö

Pa her for N. H. o. A. A. annes,
ad en um kassul N. Persson i Helsingborg
ar 1883 firtogut hi ad genomgripa delar af
den swars jorden hi Björkö, firmanligast i
afrikt ad gora hi ten godo d i den sammas
fackmannar bevis samt ad dena i varelser
forscher blifit havantosa, men ad grifningem
blifit hi tidan sin skita, ad endast ad foles
man arke af or i jorden fackmannar fonna
kem kunnat tilvartiga,

ad han her ad Ekm. Persson i
i Stockholm lai utvirket folud med gret-
ningem fortittaren, hvilat af Persson
blifit her Ekm. ofverhuden, men ad dena
blifit af Ekm. dena utan afvenen, ten
fild beuf or medlara folud laure ten
eftermittad utill om or af rättegängen or
i arledin af or alit Pa vicks med arledin,
af or ~~annem~~ grifningem blifit afvenen
annem i laga ordning firmanligast,

ad med arledin af or vicks alit Pa
ten firmanligast or Sven Hestad firmanligast
af Persson firmanligast ad heru ofverhuden
Ekm. med. firmanligast af 29 nov. 1867 or ad med
nu gora ad blifit havantosa under Ekm.
firmanligast,

ad hi Odelantvornas begäran Ekm. Per-
firmanligast i Stockholm lai gora vefandit kungu
rehi firmanligast den swars jorden, ad dena aligast
blifit af Persson ofverhuden samt an Pa
i ad under. veltitane efter dena beuf ten
Hestad, ad, efter sin ad af glettanta ut f. veltit-
Hestad, ad den swars jorden bli hi veltititit
sin undersikt o. a. or i dena ^{upmät} fackmannar forscher

overenskomme tilværelse, og alle de her foregående
er eller vesentlig skyldighed i en gældende lovgivning
deri høfdes på af den lovgivende mælt, og
i a. d. Ekk. bikket i midter forklare, a.
den svare gæder på Østet at en forelevet,
hvor står over lovens bøger.

Den svare junder på Østet at gennem selv liden
kommissionen og gennem sin or i den samme ymest
forekommende mælt og sin fifties dærlig liden
- liden for or mælt og den beklættede, d. mæ
ei for fremt den her høfdes i frættede fælt
den i gættede, af den mættede or
den vist for belættede og den form fættede
i vist liden, d. man vist med for kan sine fættede
liden or af sin forelevet den svare
junder som ett af sin dættede fættede,
hættede hovers hættede ^{sig med dætt} liden at frættede fættede
or hovers hættede liden ei liden frættede i liden
dættede at med hættede af den mættede, den
or veltættede utættede hættede. En med den svare
junder på Østet dættede forelevet, den svare
den d. liden by dættede: Ho Nederland har ei
blettede på liden liden belevet or or gættede, den liden
dættede svare på fættede liden ^{i ættede} blettede at
fættede af fættede, den ei vist liden af veltættede
liden utættede. Den liden har ei dættede veltættede
liden mættede blettede fættede gættede fættede or det liden
gen den her liden, den mættede dættede, d. ei
Nederland mættede liden liden rættede dættede, den
vist mættede liden hættede hættede.

Den d. d. liden på liden liden ei vist
for forelevet belevet or vist den
veltættede fættede liden, den or utæn fættede
hættede belevet, den dættede hættede belevet
or den veltættede fættede liden or belevet
dættede ei liden gættede en af sin ættede fættede
forelevet.

For den liden Ekk. skættede gennem den dættede
fættede utættede utættede or den fættede liden
i an den

Till Konungen.

Udjupaste underdanighet vågar jag härmed hos Ers Kongl. Majestät anföra besvär öfver hosföljande remissresolution af Konungens Befalningshafvande i Stockholms län, anhöllande att till stöd för dessa besvär få anföra följande:

Redan för några år sedan erhöll jag kännedom om att den på Björkö befintliga, enskilda personer tillhöriga åkerjorden skulle innehålla rika lager af kreatursben och förvissade mig genom företagen profgräfning om riktigheten häraf. Då ingen anledning förefans antaga, att Staten, som redan för många år sedan haft reda på tillvaron af dessa ben, nu skulle finna skäl att af någon ekonomisk eller industriell beräkning uppgräfova dem, och då jordens egare, derom tillfrågade, ej hade lust riskera de nödiga uppgräfningskostnaderna, förskaffade jag mig genom kontrakt med jordegarne rättighet att i deras åkrar företaga gräfnings- och tillgodogöra mig fynden med iakttagande af de förpligtelser mot Staten, som lag stadgar. Knappt hade dessa gräfningar fortgått några dagar, då på grund af Herr Riksantikvariens i embetets vägnar gjorda anhållan Konungens Befalningshafvande i Stockholms län utfärdade det förbud mot gräfningsarnes fortsättande, som innehålles i hosföljande resolution. Utan något som helst direkt meddelande till mig från Herr Riksantikvariens sida, hvilket meddelande jag med största beredvillighet skulle tillmötesgått, blef sålunda genom exekutiv myndighet mina gräfningsarbeten inställda och derigenom såsom lagstridiga stämpelade. Men mot en sådan uppfattning af dessa gräfningar är det som jag underdanigast vågar protestera.

Antagande, att man berömmar egarne till svensk jord i allmänhet den rättigheten obestridd att få gräfova i sina jordar huru djupt de vilja, måste denna rättighet äfven tillkomma egarne till jorden på Björkö, såvida ej denna jords artingen är genom särskild fridlysning undantagen,

eller kan såsom en statens fasta fornlemning anses. Men nu har, så vidt mig veterligt är, intet sådant "noli me tangere" lyst öfver åkerjorden på Björkö, att allmänheten derigenom varnats för att i densamma företaga gräfningar, hvarför endast återstår att tillse, hurvida den kan såsom statens fasta fornlemning anses.

Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande af den 29 Nov. 1867 lemman i sin § 2 till allmänhetens efter rättelse ett noggrant uppräknande af alla de föremål, som skola såsom fasta fornlemningar anses, och afslutas ej med ett obestämdt m. m. utan med följande slutmening: "samt andra liknande minnesmärken af den ålder, att de numera icke kunna anses tillhöra enskild egare". Bland de särskildt namngifna fornlemningarne finnes nu ej åker eller åkerjord upptagen, hvarför, om den ändock skulle kunna såsom fornlemning räknas, det måste ske på grund af ofvan anförda slutmening i § 2. Men derunder lär man väl svårigen, i strid mot slutmeningens ordalydelse, kunna hänföra enskilda personer tillhöriga åkrar, som af dem med obestridd eganderätt innehafvas. Med stöd af åberopade Kongl. förordning kan alltså ej en som vanlig åker begagnad jord — och det är på sådan, som jag låtit gräva — såsom "fast fornlemning" anses, och härmed förfaller då giltigheten af den hufvudgrund, som af Herr Riksantikvarien anförts för gräfningarnas förbjudande och med hufvudgrunden äfven öfriga af Herr Riksantikvarien anförda skäl.

Det förefaller mig för öfrigt som om Herr Riksantikvarien själf först helt nyligen kommit till den åsigt, att ifrågakvarande jord kan såsom "fast fornlemning" betraktas. Denna min uppfattning stöder jag på det sakförhållande, att ofta nämnda jord hvarje år blifvit både plöjd och gräfd utan att Herr Riksantikvarien på något sätt lagt hinder deraf mot. Klade jorden såsom "fast fornlemning" ansetts, så hade naturligtvis Herr Riksantikvarien låtit sig angeläget vara att genom tillämpning af § 7 i ofvannämnda Kongl. förordning hämma lagstridigheterna långt före detta. Att så

ej skett måste gifva stöd åt min tro, att intet laga hinder kunde uppställas mot gräfningar i ifrågakvarande jord.

Villigt medgifver jag, att vid de gräfningar, som jag låtit verkställa på ett större djup än det som jordegarne arbetat, större sannolikhet förefinnes för att påträffa för vetenskapen dyrbara fynd men om Herr Riksantikvarien på grund deraf hade till mig framställt någon önskan, skulle det varit mig härt att i allt följt rätta mig efter sådana hans anordningar, genom hvilka det vetenskapliga intresset möjligen bättre tillgodosetts. Jag har dock ej i denna väg underlåtit hvad på mig kunde bero, i det jag både uppmanat mitt arbetsfolk att varsamt handskas med de fynd som möjligen kunde göras, och till arbetsförmän använt en person, som såsom sådan fungerat vid de gräfningar, hvilka för statens räkning företagits i ätthögarna på Björkö.

På jag genom det här anförda anser mig hafva visat, att den s. k. "Svarta jorden" på Björkö, hvarken enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 29 November 1867 kan såsom "fast fornlemning" anses, eller blifvit genom särskild fridlysning skyddad, på grund hvaraf förhindrandet af gräfningarnes fortsättande på den enskilda personens tillhöriga jorden alltså är ett ingrepp i den privata eganderätten, samt då jag alltså ej anser mig böra för dessa gräfningar inför allmänheten stämpas såsom lagbrytare, välgar jag underdänigast hos Ers Kongl. Majestät anbrälla att såväl det af Konungens Befalningshafvande i Stockholm den 13 Juli 1883 utfärdade förbud mot gräfningarnes fortsättande i den s. k. "Svarta jorden" på Björkö, som ock den i uppgräfd benkvantiteten lagda kvarstaden måtte upphävas.

Helsingborg den 22 Augusti 1883.
Underdänigast

N. Persson.
Nederländsk vice Consul.

Till
Herr Riksantikvarien och Rids-
daren H. Thielebrand.

Öfver nederländske v. Kon-
suln N. Perssons hosföljande
besvar mot Kommunens Befäl-
ningshafvandes remiss resolu-
tion i fråga om förbud mot
verkställande af gränningar i
Björkåsen behagade. Så fort
de kan afgifva till Kommun-
gen sådd underdänig förklar-
ning, som derefter borde få
förväntas jemte remissaktan.
Stockholm i Vnudskauset
den 30 Augusti 1883.

Landshoföringens Embete.

Com.
Oureim

Maths Falk

J Jævnser gned Hr. Rigsantikvarens meget onde
 Forspørgsel i betydelig Skrivelse af 2^{den} Juni,
 Char jeg hermed den Børnedeles at meddele:

1, I Danmark anses en Nyskæmmending, Ordet
 Aageh i den arkeologiske Mening, for at være
 et Fortidsminde,

2, Om den end ikke ved Overpløining ophører at
 være et Fortidsminde, vil den dog desud blive
 saa meget ødelagt, at den ikke kan si til
 blive Gjensind for offentlig Fredning.

Nybenkum p. 10de September 1883. Med storh. Forsigtighed

J. M. Worsaae

Nelbrann!

Hr. Rigsantikvar Dr. H. Hildebrand

skufves på andre Blade.

Forb. Holm.

Wärdsam rapport.

Uti en till Kongl. Majts Befallningshafvande
ingifven skrift har Herr Riksdotteringen m. m.
H. Hildebrand anträtt att, alldenstund gräfningarna
företagits i den s. k. Svarta jorden vid Björks², hvarken
är en af vårt lands märkligaste fornminnen, af
Konst N. Persson från Helsingborg, utar förgämlig
annatän, i enlighet med Kongl. Förordningen d. 29² No-
vember 1867, att dessa gräfningar, så vitt de afse
efterforskande och tillvaratagande af fornsaker och
den icke ledas med den omsorg af kärnsdom, som
är nödvändig för tillvaratagande af de dyrbart väta,
skapligt material, samt att afnämmande Kongl.
Förordning i intet afseende blifvit efterföljd, Konungens

Befallningshöfvingen vill utfärda befallning att de påbörjade gräpningarna måle inställas intill dess tillstånd dertill i laga ordning vunnits, samt att de anträffade fornsakerna, på grund af nu nämnde Kongl. Förordning 18. mom. 2, samt de nämnda afseende till Kongl. Statens Hist. Museum, så hade Konungens Befallningshöfvingen, i resolution af förlidnes gårdag, anbefallt mig inställa i Björkö och förståndiga dem, som med nämnde gräpningar tagit befattning, dertill genast uphöra id det ansvaret författningen stadgar, dels att afseende till vederbörande de anträffade fornsakerna samt till anställande af polisundersökning och till upplysning om de personer som på ifrågakomna ställen såte gått tillväga.

Med anledning häraf instälde jag mig denna dag vid Björkö, åtföljd af Fjerdingsmannen L. Lagerström och Inspektör St. Kindberg från Munsö, som välvilligt utgjord mig sin biträde. Omredelbart vid vår ankomst till den s. k. Svarta jorden upmärksattes att gräpningarna der förhades hvar för sig med afseende på nämnde personer begif mig till stället. Gräpningarna försigginge på ett obesätt mindre än i Kivstygge och tillhörigt hemmansägaren Eric Stefanen i Björkö by och voro med gräpning dygdes till 6 personer, som arbetade i en graf eller diken, 48 i 50 fot långt sträckande sig från Norr till Söder och stycke mellan kullen med Ungaris monumentet, omkring 4 fot bredt och varierande mellan 3, 4, 5 och 6 fot djupt

Detta diken var sedan öfverdratt i mindre grafar med mellanvägg mellan hvarje graf. På tillfrågans gav hvem som anmodat dem här förtaga gräpningarna och för hvad ändamål desamma verkställades svarades af artitekten Johan Erikson, som tycktes vara de ifrågasatta till gräpningarna "verkställades på befallning af Konsul St. Person i Helsingborg ut för hans räknning och för ändamålet var att söka fornsaker ut tillvarataga de ben, som anträffades." förklarande tillika, på min tillfrågans att med detta arbete upphöra: att "de i detta afseende endast hade att lyd till Konsul Person och lyd till mig om andra befallningar." Sedan jag dertill förställt dem det dagliga och högt afseende på att gå tillväga, som Konsul Person berättade mig i dagen att tillika framhållit det dygdes ansvaret kvartier och de gjorde sig förfatna genom fortfarande trots mot lag samt gifne befallningar, förklarades de slutligen att de insågo det de blifvit missledda och uphördt dertill genast med allt arbete. Konsul Person kunde ej nu i Björkö anträffas, men dertill var en hans stegtinge Nils Bengtson, som var boende i Stockholm, under den tid arbetet skulle fortgå hos i Björkö vistandes, och var nämnde Bengtson Person ombud i denna afär. På tillfrågans kunde några fornsaker påträffats uplystes att sådana förvarades dels i en mindre låda hos i platsen dels i afseende på Bengtson bostad hos

hemningarna Sivert Björklund i Björkö by, och de
dessutom en mängd ben och tillvaratagna och
upplagda vid ångbåtsbyggen härstädes, utgörande
omkring 100. Skålpund.

Vid dyfver förtaget besök i Bengtans
kostas uplystes att här denna dag för merparten
afust till Stockholm för att om ett par dagar
återkomma. Af nämnde arbetare Johan Erikson
afstannade nu de här förvarade försakerna, som
af mig motogs för att vederborande tillståles.

De vid gräfningsarna ^{anställda arbetare} förige nu uppgifva sine
namn så hemvist.:

1) Afnämnde Arbetareformannen Johan Erikson
från Björkö; var anmodad af Konsul
Pewson att efterse försaken i den d. k. väster
jorden och tillvarataga antäffade ben, samt att
han jämte öfrige arbetare hade en aftoning
af 2 kronor per man för dagens, och han ofta var
nit använd vid olika gräfnings, samt att han
motogit bef från Konsul Pewson med tillhöm
gifvande att han och öfrige arbetare endast hade
att lyda Konsulen och ej af någon hata strömmen till
från arbetet; d² lika stora gräfnings hade befrist
uppräffade ^{fönstern} med den som nu bearbetas, men oss igen
lagda, och hade arbetet fortgått från den 3de den
des.

2) Arbetaren Eric Johanson från Adelsö boden st. fr
Manilund

3) Arbetare K. Sodergren fr. Adelsö och Linnby,

4) " Götafrid Erikson från Björkö

5) " Johan Eric Wanselius fr. Adelsö och Linnby.

6) Arbetaren August Gustafson från Björkö;
att hade dessa arbetare befrist af formannen
Johan Erikson anmodade att deltaga i gräfnings,
att hade intet vidare tillägga utöver hvad Johan
Erikson meddelade. Sedan derfver samtliga arbeta
re hemmit skriffligt erkännande att de denna
dag befrist friständigade sig från denna dag
med del till påbrjadt ^{gräfnings} uphöra på grund af Ko.
mungen Befallningsbefruens afstannande reso.
lutien och sedan hemningarna Sivert Björklund
stogit sig så ofrene dit de vid ångbåtsbyggen
uppsamlade ben. i förkingrades, afslut
gräfnings. Björkö den 14 Juli 1883.

J. Erikson

Afskrift
af Afskrift

Vi undertegnede medgiva hærmed Consul
N. Persson i Helsingborg, rättighet att anställa
gräsnings å vår jord, den så kallade "svarta jorden"
å Björkö; egande han rätt att som sin egendom
inlösa och bortföra de fjärdigheter af hvad namn
och slag det vara må, som försaker, äfvensom
den, allt mot det att han till oss betalar en afgif
af ett hundra kronor [100] pr tunnland
för all den jord han sålunda använder till
gräsning. Jorden skall han vara skyldig att
återlämna i planerad och för åkerbrukets tjen-
ligt skick samma år som gräsningen sker.
Fridare skall Consul N. Persson till jordegaren
betala tio [10] procent af metalliska värdes af
de saker som blivits funna.

Så länge Consul N. Persson vill anställa
gräsning, lämna vi till ingen annan sådant
rättighet; härifrån göres dock undantag för Sver-
ska staten enligt gällande lag.

Björkö den 16 Juni 1883.

Off. Gräsning får ej anställas under den tid
jorden är sådd eller sått utan särskild öfverens-
kommelse. Detta kontrakt gäller endast för
en tid af fem [5] år från öfvensämda år
räknadt.

C. S. Björklund. A. Andersson.

C. E. Björklund. P. J. Andersson.

Lika med original utlyst
Björkö den 10 Juni 1883
N. Bengtsson.

Afkräft.

N:o 98

B. M. M. obs. 2.

N:o 98.
p. 27.

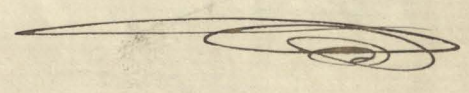
Länk. den 26. Nov. 1883.

Till Kongl. Majt^{ts} Befallningshafvande
i Stockholms län.

Hos Kongl. Majt^{ts} har vice Kanslert.
Persson i underdänighet anfört besvär³ den
äfers, att,

sedan Riksantiquarien hos Eden - med
annu³elån, att klaganden lätit genom åtskil-
liga för hans räkning anställda arbetare för³
taga gräfvningar i den s. k. svarta jorden ä
Björkö, som utgjorde ett af landets märk-
ligaste fornummen, utän att derom hafva,
för vittande af vederbörligt tillstånd, gjort
något sådant tillkännagifvande, som för³
reskrefves i 4 § af Kongl. Förordningen angä-
ende for³tidiga vimmesmärkens fredande och
bevarande den 29 November 1867 - anhöllit,
att J³ villen så snart som möjligt utförda
befallning, att de påbörjade grävningarna skul-
le inställas, intill dess tillstånd till deras verk-
ställande i laga ordning vunnits, och att de
redan anträffade fornsakerne skulle, på
grund af 7 § 2 mom. i berörda Kongl. Förordning,
ofördärligen aflemnas till Statens historiska
museum;

så hafven J³ genom resolution den 13 ju-
li 1883 uppdragit åt Kronofogden Fr. Ekelund
att skyndsammast afresa till Björkö, samt

der bevisligen förståndiga vederbörande, som
vore sysselsatta med ifrågasvarande gräfning
att dermed genast upphöra, vid påföljd för
en hvar, som dermed tage befattning, af
det bötesansvar intill fem hundra kronor,
som i ofvannberörda Kongl. Förordning stad-
gades, intill dess tillstånd till gräfningarnas
fortsättning i behörig ordning utverkats, af-
vensom att ofördrägligen till statens histori-
ska museum aflenna de fornreker, som
dittills anträffats, vid laga äfventyr;

deruti klaganden i underdänighet sökt
ändring med yrkande om upphävande af
såväl det utfärdade förbudet mot gräfningarnas
fortsättande som ä den uppgräfdas be-
quantiteten lagd kvarstad; Öfver hvilka be-
svär Riksantikvarien sig förklarar och
den 10 sistlidne Oktober infordradt under-
dänigt uttalande afgifvet hvarvid af Eder
meddelats upplysning, att ätal blifvit af
allmän åklagare vid domstol mot klagan-
den anställt i anledning af de för hans
räkning företagna gräfningarna ä Björk-
ön.

Kongl. Majt har låtit sig föredragas
handlingarna i detta mål, och dervid, med
anledning af hvad sålunda blifvit uplyst,
lemnat besvaren utan afseende, till följd
hvaraf det meddelade förbudet ländes till

efterrättelse intill dess rättgängen i anled-
ning af ofvannberörda ätal blifvit afgjord
eller annorledes i laga ordning förordradt.
Hvilket jag skolat Eder till kännedom
och vederbörandes förståndigande härigenom
meddela, jemte det utslag för klaganden
utfärdas. Stockholm den 9. November
1883.

C. E. Hammarhjöld.

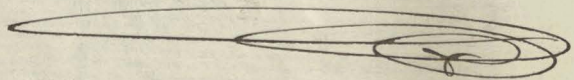
A. Nordberg.

Rätt afskrifvet, betygar

Ex officio

Tunström.

copy

257.

Bynt 3

Till Herr Riksantikvarien.

Till ätlyrdad af förskrift i Kongl. Ekle-
siastik Departementets den 9:de tidne Novem-
ber hit afvänta skrifvelse rörande Konruler
N. Carlsons underdäniga besvär för Konun-
gens Befallningshafvande härmed öfverlemnad
bestyrkt afskrift af samma skrifvelse i
Stockholm i Lundskansliet den 5 December
1883.

W. Ström

Ström